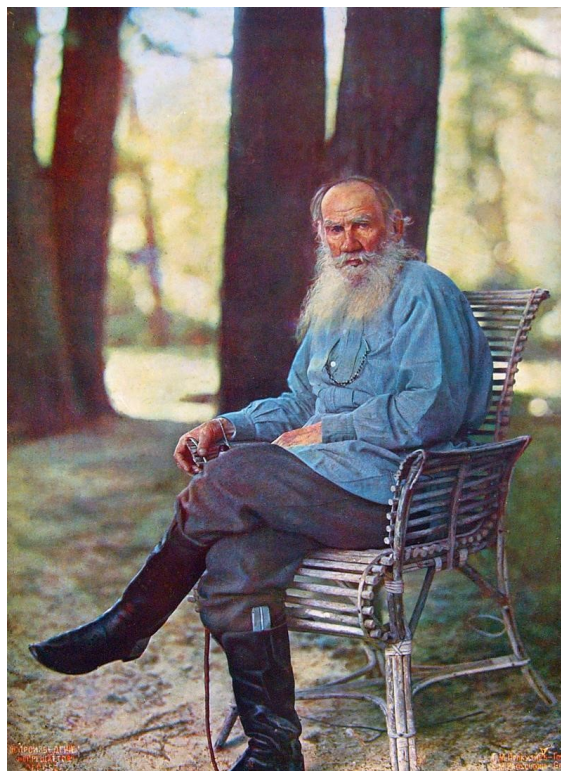

Llibres i música en temps de desassossec.

L. Tolstoi. Fotografia en color de Serguéi Prokudin-Gorski. © Domini Públic

Immortal Tolstoi

El confinament sempre és una ocasió per a llegir aquests clàssics de la literatura universal que sempre hem volgut llegir. Per exemple, *Guerra i pau* (o *La guerra i la pau*, com potser s'hauria hagut de traduir l'original *Война и миръ* del rus, una llengua sense articles). Mario Vargas Llosa va dir que es *uno de esos raros milagros que, de siglo en siglo, ocurren en el universo de la literatura*, i l'editor Mario Muchnik creu que es tracta de *la mejor novela jamás escrita*. En castellà tenim desenes de traduccions, entre 1902 i 2016. En català, en canvi, només tenim la traducció de Carles Capdevila (1879-1937), que no solament va ser publicada originalment fa gairebé un segle sinó que, segons les veus més acreditades (*Diccionari de la traducció catalana*, codirigit per la UABer Montserrat Bacardí), va ser traduïda directament... del francès.

En previsió de començar el vostre pla de lectures amb un novel·lot de més de 1.000 pàgines i amb el risc d'utilitzar una traducció millorable, m'agradaria proposar-vos una altra obra de Lev Tolstoi més lleugera i, segons com, més adient amb el moment que vivim. Es tracta de *La mort d'Ivan Ilitx*. Tenim també una traducció d'abans de la Guerra, de Francesc Payarols (el primer traductor directe del rus al català), i dues de

contemporànies, una signada per Victòria Izquierdo i Àngels Margarit, i l'altra, per Anna Estopà. (Si se'm permet la discreta propaganda, trieu aquesta última.)

La mort d'Ivan Ilitx és d'aquestes obres que conté un espòiler al títol mateix. Tolstoi narra els últims dies del personatge, un magistrat rus que es creu feliç amb una feina tan lucrativa com grisa i un matrimoni d'estRICTA conveniència, fins que l'arribada imprevista de la parca (no és un virus però gairebé) el fa enyorar la plenitud que mai no va arribar a atènyer. El capítol IX és d'aquests textos literaris, talment un poema, que es poden tranquil·lament no oblidar mai. Al llit de mort, Ivan Ilitx es pregunta: *Может быть, я жил не так, как должно?* «Que potser no he viscut com calia?» (gràcies, traductora!). Un període de confinament pot ser un bon moment per a llegir, certament, i si la lectura ens ajuda a viure millor, no podem demanar més. Potser sí que cadascun de nosaltres, la nostra societat, la humanitat en general, posats davant el mirall del virus, ens hauríem de preguntar: realment estem vivint com caldria?

Albert Branchadell Gallo (Dpt. de Filologia Catalana-Degà de la FTI)
Bellaterra, a 25 de març de 2020